

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua> – Назва з екрана. – Дата звернення: 20 березня 2025.

7. Інститут археології НАН України URL: <http://www.iananu.org.ua> – Назва з екрана. – Дата звернення: 20 березня 2025.

8. Енциклопедія Сучасної України URL: <https://esu.com.ua> – Назва з екрана. – Дата звернення: 20 березня 2025.

9. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України URL: <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрана. – Дата звернення: 20 березня 2025.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-504-7-29>

ІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА КИТАЮ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Індун Го

аспірант кафедри академічного співу

*Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
м. Львів, Україна*

На сьогоднішній день стрімкі інтеграційні процеси у світовому науково-освітньому просторі вимагають від сучасного суспільства озброїти кожного учасника освітнього процесу комплексом синтезованих знань кращих культурних традицій інших народів світу з метою їх адаптації до національних традицій певної країни та використання набутого досвіду у різних формах науково-творчої праці. Унікальність процесу обміну культурними надбаннями кожного соціуму стає закономірністю демократичних відносин міжнародного рівня, що дає можливість інтегрувати в єдиний культурно-освітній простір, обмінюватись цінними знаннями у різних галузях науки, освіти, мистецтва.

Багатовікова історія китайського мистецтва береже національні джерела у своєму первинному вигляді, тому на сучасному етапі важливо, щоб молоде покоління стало не тільки продовжувачем відродження сталих традицій своєї прадавньої культури, а й активно створювало освітньо-інформаційний простір у нових історичних умовах. Фактично, йдеться про період із другого тисячоліття до нашої ери і до початку ХХ століття, коли у Китаї вперше почали замислюватися над можливістю засвоєння культурного досвіду інших країн. Весь цей час національна

вокальна культура країни функціонувала як доволі замкнута система, що включала такі елементи як, корпус філософських праць, автори яких намагалися визначити функцію музичного мистецтва (й, зокрема, співу) в процесі розвитку держави; трактати, спрямовані на досягнення мистецтва співу як окремої сфери людської творчості та як виду енергетичної практики; творчість видатних співаків та епістолярні свідчення про неї; весь обсяг музичних артефактів – народні, авторські пісні, твори різних вокальних жанрів, визначені сфери вокального музикування, що довгий час мали дві базові локації – придворну (тобто церемоніальну) та побутову (народну); систему підготовки фахівців та концертні заклади.

На початку ХХІ століття у контексті тенденцій європеїзації культури та мистецтва до опанування явищ західної культури, традиції професійного вокального мистецтва стали розповсюджуватися у Китаї.

Вокальне академічне мистецтво Китаю – це унікально-культурне явище, специфіка якого пов'язана «з національною культурою та самобутністю національного самовираження, що володіє неповторною ментально-архетиповою сутністю, котра істотно відрізняється від західної моделі» [3, с.140]. Розвиток саме цієї області музики у ХХ на початку ХХІ століть є взірцем «Шанобливого ставлення до традиції й відкритості до культурного досвіду інших країн. Драматургія цієї історії бачиться як взаємодія національних та міжнародних чинників, ступінь впливовості кожного з яких змінювався під впливом глобалізаційних процесів» [6, с. 76].

Як віддзеркалення культурно-динамічних процесів, ідей відкритості, у художньому просторі Китаю спостерігаються прояви двох тенденцій, що впливають на стильові процеси у музиці – відцентрованих та доцентрованих. Перша тенденція інспірована спрямованістю на зовнішні процеси, вихід за межі національного-регіонального простору, відкритість до світових культурних надбань з метою інтернаціональної інтеграції. Ця тенденція в сучасних умовах розвитку країни посилюється внаслідок глобалізаційних процесів, міжкультурних зв'язків та діалогу у системі Схід – Захід, що формує нові вектори розвитку вокального мистецтва [4].

Вокальне мистецтво Китаю на сучасному етапі розвитку представлене у різних формах і художніх проявах, демонструє різноманітність стильових орієнтирів, які пов'язані із світовими та європейськими впливами (стилістика *bel canto*, інтегративна естрадно-вокальна та джазова стилістика тощо) та національними співочими та вокально-сценічними традиціями, що оперують до національної опери та її репрезентативного різновиду – китайської опери, яка в свою чергу вирізняється власними стильовими особливостями та традиціями, передбачені мовно-стилістичною

специфікою фольклору різних регіонів, традиційних явищ китайської музики (Пекінська опера) та інше [2].

Вагомим сегментом китайського академічного вокального мистецтва, поряд із національною оперною традицією, є традиція *bel canto*, яка вважається художнім еталоном, культурно універсальним явищем, що виявляється у численних національних версіях, віддзеркалених, зокрема у явищі «китайського *bel canto*») [8].

Вокальна традиція *bel canto* історично пов'язана із європейського оперною культурою та академічною співацькою школою, зокрема італійською, що первинно ґрунтувалася на фонетичній специфіці італійської мови [7]. Європейська академічна вокальна школа суттєво вплинула на формування світових шкіл, кожна з яких має свої національні особливості, впливаючи на вокальний образ світу сучасності та є ваговою частиною процесу творення культури [5].

Азійські вокальні школи, передусім китайська, на шляху свого національного формування та ствердження на світовій арені, ґрунтуючись на європейських досвід та засвоєння традицій *bel canto*, також стикнулися із вище вказаними викликами.

На сьогоднішній день спостерігається активізація музикознавчого осягнення китайської академічної вокальної музики на сучасному етапі, що зумовлена її інтеграцією у світовий художній простір. Це відбувається внаслідок посилення діалогічних взаємовідносин у системі Схід–Захід та інтернаціоналізацією вокального виконавства та вокальної освіти.

Національна китайська вокальна школа відіграє визначну роль у світовій культурі та є ваговою складовою «метасистеми національних вокальних шкіл» [1, с. 29]. Як багатовимірне, унікальне та художньо цінне явище, китайська вокальна школа опирається на європейські та національні вокальні традиції.

Діалог традицій Сходу й Заходу, перетини західних стереотипів музичного мислення та східних етнічних традицій, універсального та національно– своєрідного у китайському музичному мистецтві, сприяють формуванню нових синтезованих художніх феноменів. При цьому, китайське вокальне мистецтво, навіть в умовах розвитку культури сьогодення, у контексті тенденцій глобалізації демонструє прагнення зберегти етнонаціональну ідентичність та водночас розвинути й збагатити регіональні традиції.

Література:

1. Анютюк В. Українська вокальна школа на перехресті етнокультурних доріг. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 18. Кн. 7. Київ, 2001. С. 26–36.

2. Ван Те. Явище національного стилю в контексті поетики опери: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.03. Музичне мистецтво. Одеська держ. муз. академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 17 с.

3. Лю І. Персоніфікація музичного вислову як виконавська проблема (на матеріалі камерно-вокальних творів китайських композиторів ХХ століття)

4. Тарапата-Більченко Л. Вища музична освіта України: виклики та стимули китайської освітньої міграції. Вища освіта України. Вип. 4. Київ, 2018. С. 62–68.

5. Тоцька Л. Вокально-виконавський стиль «bel canto»: історико-теоретичний аспект. Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Вип. 107. Київ, 2012. С. 208–217.

6. Чжоу Ї. «Вокальний стиль» у західноєвропейському та китайському мистецтвознавстві: порівняльний аналіз. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 57. Харків : ХНУМ, 2020. С. 286–296.

7. Шульгіна В., Кравченко А. Теоретико-методологічні аспекти культурологічної регіоніки. Вісник Львівського мистецтвознавства. Вип. 16. Ч. 1. Львів, 2015. С. 3–11.

8. 陆如鸣. 试论美声唱法的形成及其在我国的发展. 南京高师学报, 1997 年. 第 76–79 页 1997, 76–79

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-504-7-30>

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОГО СКРИПКОВОГО МИСТЕЦТВА

Гундер Тарас Петрович

аспірант кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Дослідження історії світового скрипкового мистецтва як цілісного, взаємопов'язаного процесу неможливе без детального і всебічного аналізу виникнення, становлення та розвитку національних виконавських і педагогічних шкіл, їх традицій та особливостей. Складовою частиною цього завдання є вивчення історичної еволюції одного з яскравих і самобутніх явищ української музичної культури – скрипкового мистецтва, яке протягом багатьох століть пройшло великий